

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discvrsvs II. Murmurat populus contra Deum & Moysen, & petit carnes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

ad iter agendum. Tunc Sacerdotes cœperunt clangere tubis quas Deus iusserat fieri ex argento: Et primo, inquit Scriptura, *moverunt castra filii Iuda* divisi in varias turmas, hos sequebantur filii *Gerson & Merari* cum plaustris quibus impositum erat quidquid spectabat ad Tabernaculum: Tertio loco procedebant tribus *Ruben, Simeon, & Gad*: Quarto loco tribus *Ephraim, Manasse, & Benjamin*: Extremam partem castrorum claudebant tribus *Dan, Aser, & Nephtali*, omnes per turmas suas, & explicatis quatuor vexillis majoribus quæ singula habebant suas effigies: Vexillum *Iudæ* habebat effigiem Leonis; *Ruben* effigiem hominis: *Ephraim* imaginem bovis: *Dan* imaginem aquilæ: *Numerus autem filiorum Israël*, inquit Scriptura, *qui poterant ad bella procedere, erat, sexcenta tria millia virorum, quingenti quinquaginta.*

Arca vero Domini præcedebat tota castra, & cum in humeros illam portantium elevaretur dicebat *Moyse*: *Surge Domine, & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te à facie tua.* Cum autem deponeretur ex humeris, aiebat, *Revertere Domine ad multitudinem exercitus Israël.*

Cum hoc ordine processissent per tres dies, mansit nubes dux itineris stans supra locum qui vocabatur *Haseroth*, & filii *Israel* illum ingressi sunt, ibique fixere tentoria.

DISCURSVS II.

Murmurat populus contra Deum & Moysen, & petit carnes.

Vix desertum illud ingressi fuerant *Israelitæ* quando incœperunt murmurare contra Deum & *Moysen*. Quid ita? propter laborem, inquit Scriptura, & molestias quas passi fuerant in itinere: Erant enim defatigati, quia tres dies continuos cum parvulis, jumentis, & sarcinis, per vias difficiles & arenosas ambulaverant.

Ex hoc tædio mox aliud ortum est murmur, præsertim in vulgo, hoc est inter lixas, calones, & ejusmodi alios qui erant de fœce populi: Illi enim incœperunt clamare: *Quis dabit nobis carnes ad vescendum?* carnes volunt quia præ defatigatione defecerant vires. *Recordamur*, inquebant, *piscium quos comedebamus in Egypto gratis: In mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique, & cæpe, & allia.*

Hinc

Hinc patet fuisse meram faciem populi quæ murmurabat, utpote quæ in *Agypto* vilissimos tantum cibos comederant, quales sunt, porri, cape, & allia: Sed hæc fax tantum potuit, ut secum in rebellionem traheret etiam probos filios *Israel*, statim enim addit Scriptura, *juncti sunt illis pariter filii Israel*.

Hinc discite quid possit mala Societas, & quantum intersit quibuscum converteris.

Hoc clamat Scriptura, hoc Patres, hoc Ethnici, hoc omnes moralis vite magistri, talem nempe te fore quales sunt focii quibuscum verfaris & agis.

Hoc clamat Scriptura. Sic enim ait *David Psal. 17: Cum Sancto Sanctus eris, cum viro innocente, innocens eris, & cum perverso perverseris*.

2. *Salomon Prov. cap. 13: Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit, amicus stultorum similis efficietur*.

Hoc clamant Patres. 1. *D. Hieronymus ad Nepotian: Talis quisque censetur, qualis est cum quo versatur*.

2. *Gregorius Nazianzenus de Episcop. Quam celerrimè tales evadimus quales sunt proximi nostri*.

Hoc clamant Ethnici. 1. *Philosophus Seneca lib. 3. de Ira: Sumuntur, inquit, à conversantibus mores*.

2. *Plinius lib. 4. Epist. 27: Scias, inquit, unumquemque talem esse, quales ii sunt, cum quibus libenter conversatur*.

3. *Plutarchus lib. de Amicit. Talis eris, qualis conversatio, quam sequeris*.

Igitur certa est hæc consequentia: Si conversaris cum bonis, eris bonus, si cum malis, eris malus.

Clare patet hæc consequentia ex innumeris exemplis. Pauca pro multis sufficient.

Prodeat primum in scenam *Petrus* Apostolus. Primo illum video conversantem cum *Christo* in societate aliorum Apostolorum, tunc nihil illo ferventius, nihil firmitus in fide, nihil religiosius. Interrogat *Christus: Quem dicunt homines esse filium hominis? Solus Petrus respondet: Tu es Christus filius Dei vivi*. Ingens fides! accedit ad eum *Christus* ut lavet pedes ejus. *Domine, inquit, tu mihi lava pedes & non lavabis in æternum*. Quanta humilitas! Prædicat *Christus* in cæna fore ut omnes Apostoli se derelinquant: Non ego, inquit *Petrus, etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo: Quid isthoc homi-*

homine ferventius irruit in *Christum* integra militum cohors ut illum vinciant: Stringit gladium *Petrus*, totique se cohorti opponit ut *Christum* defendat: Quid animosius? tam Sanctus erat *Petrus* quando conversabatur cum Sanctis. Postea video illum sedentem inter ministros *Cayphae*, homines impios, blasphemos, & ad singula pæne verba jurantes, video illum agentem cum una alterave ancilla, mulierculis impudentibus, & audio illum æque strenue blasphemantem atque jurantem quam militem, audio illum dicentem quod *Christum* non nosset, non novi hominem istum, æque impudens factus atque ancillæ. Quænam est hæc tanta mutatio? hoc est, quod Scriptura dicit: Cum Sancto Sanctus eris, & cum perverso perverseris: Hoc est quod ajunt Patres & Ethnici: Talis eris quales ii sunt quibuscum conversaris. Sanctus erat *Petrus* inter Apostolos, improbus fit inter improbos milites, & impudens inter impudentes ancillulas.

Alterum habemus exemplum in *Judæis*: Erant illi captivi in *Babylone*, ubi inter se, & cum Prophetis agentes, quotidie, ut inquit *Hugo Cardinalis* in *Daniel cap. 10*, proficiebant in virtute, pietate, ac amore divino; hinc illæ suavissimæ illorum aspirationes ad Deum, cum sæpius sederent super flumina *Babylonis*, & flerent cum recordarentur *Sion*, & Sanctæ civitatis *Ierusalem*, ubi verus Deus colebatur. Tunc suspendebant in falicibus quæ stabant ad ripam fluminis omnia musicalia sua instrumenta, ut ostenderent se in nulla alia re delectari nisi in Deo: Tunc exclamabant: Si unquam oblitus fuero tui *Ierusalem*, oblivioni detur dextera mea, adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuero *Ierusalem*. Denique Sancti erant cum Sanctis. Sed quando liberius agere cœperunt cum ethnicis, tunc audio *Davidem* dicentem: *Psal. 105*: Commixti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum, & immolaverunt filios suos, & filias suas demoniis.

Adverte, inquit *Hugo Cardinalis* in *Psal. 105* quid possit mala Societas: Commixti sunt inter gentes, quid inde subortum? 1. mala doctrina, dicitur enim, didicerunt. 2. opera mala, dicitur enim, opera eorum: 3. servitus idolorum, dicitur enim, servierunt sculptilibus eorum: Denique summa impietas, dicitur enim, immolaverunt filios & filias demoniis: Non poterat quidpiam magis impium nec barbarum excogitari.

Nonne hic rursus manifeste vides verissimum esse quod ait

Y y

Seneca:

Seneca: Assumuntur mores à conversantibus? Sancti cum Sanctis, impii cum impiis.

Verum hoc additum oportebat quod longè facilius impii mores assumantur ab improbis, quam Sancti à Sanctis.

Ratio est, quia ut dicitur *Genes. cap. 8*, *Sensus & cogitatio humani cordis ab adolescentia sua in malum prona sunt*, hinc sine difficultate labimur in malum: Facilius, inquit *Augustinus contra Fulg. Donat. cap. 16*, & proclivius curritur ad imitationem malorum, quam ad virtutes bonorum animus excitetur. Ad malum enim descendimus, ad virtutem ascendimus, facilius autem est descensus quam ascensus. Hinc facilius corrumpuntur boni à malis, quam meliorerentur mali à bonis.

Propterea quasi miraculum est, & summam apud Deum & homine laudem meretur, in medio malorum versari, & innocentem manere.

Historiam *Jobi* Spiritus S. incoepit his verbis: *Vir erat in terra Hus, nomine Job*: In laudem *Jobi* scriptus est ille liber à capite ad calcem: Sed quænam illa laus quod *Job* habitaret in terra *Hus*, quæ tota in famis erat idololatriâ, aliisque sceleribus?

Unde potius dedecori *Jobo* fuisse videtur quam honori, quod in tali terra habitaret. Nullo modo, inquit *D. Gregorius*, idcirco Sanctus vir ubi habitaverit, dicitur, ut ejus meritum virtutis exprimat: Dicatur ubi habitaverit, ut hoc ejus laudibus proficiat quod bonus inter malos fuit. Tanta enim erat sociorum ejus perversitas, ut dicere non dubitaverit: *Frater sui draconum, & socius struthionum*, & inter illos erat ipse tanta sanctitate, ut Deus ipse diceret, non esse similem ei in mundo. Hinc *Origenes*: Sicut smaragdus in luto, & margarita in fimeto, sic *Job* mundus fuit inter obscuros, pius inter impios. Et *D. Chrysostomus Hom. 2 de patient. Job*: Rosa, inquit, fuit in medio spinarum. Adeoque sicut pro Miraculo haberetur si in terra arenaria, vel myrica felices fegetes provenirent, ita quasi Miraculum apparet quod *Job* à pueritia educatus in terra vitis referta, tam Sanctus & innocens vixerit. Hoc summam laudem meretur: Neque enim, inquit *Gregorius*, tam laudabile est bonum esse cum bonis, sed bonum esse cum malis & sicut gravioris culpe est malum esse inter bonos, sic etiam immensi præconii est inter malos bonum extitisse.

2. De *Noë* dicit *Ecclesiasticus cap. 44*: *Noë inventus est perfectus*:
Quare

Quare non dicit potius, *fuit perfectus, sed inventus est?* quia volebat significare, *Noë* hominem fuisse rarum & maximi pretii, quod tali tempore quo vivebat, postquam homines perfecti fuissent quæsitus, unus ipse inter omnes inventus fuisset qui esset perfectus, omnes enim reliqui, inquit Scriptura *Genes. cap. 6*, corruerant viam suam, & tota terra repleta erat iniquitate. & cuncta cogitatio illorum erat intenta ad malum. Unde cum Deus aliquem perfectum quæreret, neminem prorsus invenit nisi solum *Noë* cum sua familia. sic enim ait ad illum: *Ingedere tu, & omnis domus tua in Arcam, te enim vidi justum coram me in generatione hac.* Hoc mirabile, inquit *Chrysostomus Hom. 26 in Genes.* Virtutem colere inter hostes virtutis.

Sed magis mirabile unum inter tot millia improborum manere innocentem: Hoc præ cæteris omnibus advertere debent parentes, qui ex vi mandati divini in conscientia obligantur liberos suos promoveri ad omnem virtutem. Duo sunt media quibus hoc possunt præstare. Primum est educatio, alterum est conversatio.

Educatio consistit partim in instructionibus, monitisque salubribus, partim in exemplis: Ipsorum est non tantum liberos corripere dum male agunt, sed etiam monere, & incitare ut bene agant, suo tempore orent, intersint concionibus, confiteantur, communicent.

Conversatio vero consistit in sociis quibuscum agunt: Atqui ut jam clare patet, ex omnibus jam probatis, nihil est quod hominem magis corrumpat, ac seducat ad quævis vitia, quam mala societas: Ergo in conscientia, & sub gravi peccato tenentur parentes efficere, ut liberi sui non agant, nec conversentur cum mala societate.

Hoc maximè cordi habebat piissimus ille Pater, senior *Tobias*: ^{Parentes} Sicut enim ipse educatus fuerat à parentibus suis, sic ipse volebat ^{curam gerens} educare filium suum. De ipso autem dicit Scriptura *Tobia. cap. 1. Cum rans liberarent omnes ad vitulos aureos, quos Ieroboam fecerat Rex Israel, hic solus rorum, fugiebat consortia omnium, & pergebat in Jerusalem ad Templum Domini, & ibi adorabat Dominum Deum Israel.*

Mox addit Scriptura, *hac observabat puerulus*, volens significare quod sic institueretur à suis parentibus, ut fugeret prava consortia. Eandem ipse curam habuit pro filio suo juniore *Tobia*: Cum enim illum vellet mittere in *Rages* civitatem *Medorum*, consideratis viarum difficultatibus & periculis, quæ maxime in itineribus ex parte malorum sociorum incurruntur, dixit ad illum: *Perge nunc & in-*

quire tibi virum fidelem, qui eat tecum. Vide quem eligas, sit vir probus, & honestus, & fidelis, cave te jungere homini cujus virtus tibi nota non sit, ne te corrumpat.

Tunc, ut ait Scriptura, egressus Tobias, invenit juvenem splendidum, stantem, præcinctum, & quasi paratum ad ambulandum, & ignorans quod Angelus Dei esset, salutavit, & dixit: Vnde te habemus bone juvenis? & ille respondit: Ex filiis Israel.

Statim Tobias currit ad Patrem, & inveni, inquit, hic pro foribus stantem insignem juvenem, præcinctum, paratum ad ambulandum, qui se dicit esse ex filiis Israel, & cum peterem ab ipso an viam nosset que ducit in Regionem Medorum? respondit, novi, & omnia itinera ejus frequenter ambulavi. Non possumus meliorem habere opportunitatem.

Quid ad hæc Pater? gaudeo, inquit, fili mi, & tanto magis, quod ille juvenis dicat se esse ex filiis Israel, unum ex natione nostra: Sed hoc mihi non sufficit, debeo rem hanc paulo magis examinare: Vade ergo, & duc illum in domum ad me: Quo ingreſſo, dixit Pater: Nunquid poteris ducere filium meum in Rages civitatem Medorum? dixit Angelus: Ego ducam & reducam eum ad te. Sed rogate, inquit Tobias, dic mihi, de qua domo, aut de qua tribu es tu? Ne forte sollicitum te reddam, inquit Angelus, Ego sum Azarias Anania magni filius, respondet Tobias: Ex magno genere es tu. Nec plura, ubi Tobias vidit juvenem esse honestum ac probum, ac dignum cujus societati filium suum committeret: Ite, inquit, & sit Deus in itinere vestro.

Hoc etiam considerandum hic est ad instructionem parentum, qui omni modo, & omni sollicitudine curare tenentur, ut liberorum non incidant in malam societatem, aut si forte, nescio quo casu, inciderint, omni vi inde abstrahantur.

Imperat filio suo Tobias, ut inquirat virum fidelem qui illum committetur in via Persiam versus.

Quæstio est quis dicendus sit vir fidelis? respondeo 1. Ille qui in omnibus credit rebus divinis, Talis erat moyses de quo dicitur Numer. cap. 12. Servus meus Moyses in omni domo mea fidelissimus est. Talis erat Samuel, de quo dicitur: Lib. 1. Reg. cap. 3: Cognovit universus Israel quod fidelis Samuel Propheta esset Domini.

2. Fidelis vir dicitur, cui absque suspitione res ardua vel secreta committi potest.

3. Qui bene operatur respectu solius Dei. Tobias ergo volebat

ut filius suus non tantum virum bonum, sed etiam admodum pi-um ac religiosum inquireret, qui illum verbo & exemplo in virtute præiret, & ad honestam vitam formaret, ne si alium ele- gisset, ejus malos mores imbiberet. Nemo enim vitiosus est qui non aliquod nobis vitium, præsertim teneris animis vel imprimat, vel, etiam nescientibus, affricet.

Hinc præcis temporibus prima parentum cura erat liberos suos viris honestis, & virtute suâ notissimis erudiendos committere, ut sub talibus præceptoribus proficerent ad pietatem.

Hinc etiam Ethnici tales parentes oderant qui magis solliciti erant ut temporalia liberis bona, divitiisque relinquerent, quam virtutem: Audite quid Philosophus *Crates Thebanus* de ejusmodi dixerit: Si in altissimam, inquit, urbis turrim ascenderem, cla- marem: Quorsum ruitis homines qui totum studium in corro- gands opibus ponitis, filiorum vero vestrorum non suscipitis curam, ut se probis sociis jungant, & quam longissime Ma- los fugiant?

In tales etiam invehitur *D. Chrysostomus Hom. 60 in Matth.* his ver- bis: Solliciti, inquit, sunt ut amplas liberis suis hæreditates re- linquant, & nullam curam gerunt ut conversetur cum iis, à quibus virtutem discant, & bonos mores, ac procul fugiant so- cietatem illorum, quibus volupe est innocentes animas perdere.

Denique *D. Hieronymus* sic scribit ad *Letam de institutione filie* quæ erat ex nobilissima domo *Romana*. Curabis, inquit, ô *Le- ta*, & hoc ante omnia, ut filia tua pedissequas & puellas habeat, quas à sæcularibus conversationibus ac confortiis arceas, ne quod ipsæ male didicerint, pejus doceant filiam tuam.

Quod si parentes hac in re desint, nec debite suo fungantur of- ficio, adeoque si per ipsorum incuriam liberi ex pravæ Societatis frequentatione corrumpantur, tota in parentes culpa redundat. Horrenda res est, inquit *Chrysostomus*, si parentes causa sint per- ditionis liberorum, nec scio, quomodo aufuri sint comparere co- ram supremo judice.

Scio quidem aliquos dicere: Filius meus providus est, non fa- cile se permittet perverti: Filia mea modesta, proba, & casta est, non facile se permittet seduci: Magna temeritas, & stulta fidu- cia! homines enim sunt, & qui amat periculum, inquit Scriptura, *Ecclesiastici cap. 3, in illo peribit.* Nimia familiaritas animos etiam

fortissimos superavit & fregit: Proximus periculo, inquit *Isidorus*, *Lib. 2 Soliloq.* diu tutus non erit. Sæpe familiaritas peccandi occasionem dedit, & quod voluntas non potuit, assiduitas superavit.

Denique ut concludam, quid possit Mala Societas patuit cum filii *Israël* venissent in desertum *Pharan*, aliqui homines pessimi de fœce coeperunt murmurare contra Deum, & mox traxere in idem peccatum filios *Israël* probos & Dei servos.

Et quænam, quæso, erat ratio murmurandi? propter res sordidas & vilissimas: Murmurabant enim quod non haberent cucumeres, pepones, porros, cœpe, & allia quæ comedebant in *Ægypto*: Fierine potest? Numquid ergo quotidie mittebat illis Deus panem de cælo, in quo, ut ait *Salomon*, habebant omne delectamentum suavitatis, & omnem saporem omnium aliorum ciborum quem desiderabant? Quotidie mane, inquit Scriptura, descendebat panis ille de cælo: Quid ergo habebant quod murmurarent? *Nihil aliud*, inquebant, *respiciunt oculi nostri nisi Man*, assidue Manna, semper idem panis. Quid tum? semper quidem idem erat in substantia, sed tam diversus in sapore, quam diversus erat illorum appetitus, ergo quotidie aliquid novi quando tantum volebant: Saltem nulla erat comparatio inter sordidos illos cibos *Ægypti*, & hunc panem. Quid dicam? hæc est miseria multorum hominum qui plus gustus habent in sordibus sæculi, quam in deliciis Dei.

Negligentia in frequentanda Communione.

Fuse aliàs demonstravi Manna perfectissimam fuisse figuram Ven. Sacramenti, adeoque homines illos esse similes *Israelitis*, qui cum quotidie cibus ille divinus corporis *Christi*, semper & ubique in promptu sit, plus tamen saporis habent in cœpe, & alliis, & porris fœdarum voluptatum suarum, & sæcularium negotiorum, quam in esu cibi illius cælestis; hinc factum est ut plurimi ab isto cælesti cibo abstineant, & varias excusationes prætendant quod non accedant.

Exemplum clarum habemus in parabola quam *Christus* nobis proposuit *Luca cap. 14.* *Homo quidam*, inquit, *fecit cœnam magnam, & vocavit multos: Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. Et cœperunt omnes simul excusare. Primus dixit: Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam, ergo te habe me excusatum; & alter dixit: Iuga boum emi quinque, &*

eo probare illa, rogo te habe me excusatum. Et alius dixit: Vxorem duxi, & ideo non possum venire.

Per illam cœnam magnam intelligunt multi interpretes convivium illud de quo canit Ecclesia: *O sacrum convivium, in quo Christus sumitur.* Adeoque sicut illi homines invitati ad cœnam, se excusabant ne venirent, sic plurimi Christiani excusationes prætendunt ne accedant ad Ven. Sacramentum; utrique ex quadam aversione vel nausea, quia magis amant & curant cibos *Aegypti*, bona temporalia, vel mundi voluptates, abstracti à concupiscentiis suis: Frivolæ enim sunt excusationes quas adferunt, sicut erant illorum qui invitati erant ad cœnam.

Primus dicebat: *Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam.* Quænam quæso necessitas exeundi præcisè illo die? non poterat res differri? non erat villa in periculo ut rueret, alioquin stultus erat homo qui talem villam emerat: Et quid erat necesse statim illam videre? procul dubio prius illam viderat cum emerat, quis enim domum emat quam non prius inspexerit, ne, ut communi proverbio dicimus, emat feles in sacco? Quænam ergo necessitas exeundi & videndi villam? nulla, ergo nulla excusatio.

Alter dicebat: *Iuga bouum emi quinque, & eo probare illa,* quasi vero non posset expectare in crastinum; quid enim erat opus tantâ festinatione, præsertim illa hora ipsa qua servus illum monebat tempus esse ut veniret ad cœnam? numquid prius sciebat se invitatum? quis dubitat? dicit enim Scriptura, *vocavit multos,* deinde missus est servus qui diceret *jam omnia esse parata,* adeoque tempus esse ut venirent; si prius monitus erat, quare non prius iverat probare boves suos, ut dispositis suis negotiis paratus esset libero animo ad cœnam accedere: Ergo quæsitæ ratio, & excusatio nulla.

Sed quod maximè stultum erat: Unus dicit se debere exire ut videat villam, alter ut probet boves, interea jam vesper erat, jam tenebræ ingruiebant, non enim ad prandium, sed ad cœnam vocabantur, & quidem illa hora qua omnia erant parata, instratæ mensæ &c. Ergo circa horam septimam vel octavam vespertinam: Nec ille poterat de nocte inspicere villam suam, & iste multo minus in agro probare boves suos: Nihil igitur erat impedi-
menti quo minus tota illa nocte vel saltè dimidia interessent cœ-

næ, & postredie irent ad sua negotia. Quis ergo non videat clare excusationes illorum stultas esse & nullius momenti?

Tertius dicebat: *Vxorem duxi, & ideo non possum venire.* Quænam hæc ratio vel excusatio, *uxorem duxi*? adeone ille insaniebat amore uxoris suæ ut non posset ab eâ ad unam alteramve horam abesse, & ire ad mensam ad quam tam amice & benevolè invitabatur?

Ubi ergo res hærebat res manifesta est: Tam erant absorpti suis negotiis sæcularibus, vel deliciis, ut nausearent ad exquisitissimos cibos sibi ab optimo amico proponendos in cœna illa magna; mallebant, sicut *Israelite*, vesci aliis, cœpe, & porris *Ægypti*, quam *Manna*: Non debebant ob res tam exigui momenti omittere ad cœnam tam magnam ac pretiosam accedere, sed potius dicere: Non possumus ad videndum villam exire, nec ad probandum juga bouum, nec manere apud uxorem, quia ad cœnam magnam invitati sumus. Sic quisquis invitatur ad sublime illud ac sanctissimum corporis *Christi* convivium, sive propter magnitudinem festi, sive propter magnas indulgentias particulares, frustra excusationes quærit, dicens: non possum modo communicare, quia temporalibus negotiis impediatur: Deberet enim contrarium dicere: Non possum modo vacare meis negotiis quia vocor ad Eucharistiam, non enim temporalia debent impedire sumptionem Eucharistiæ, sed sumptio Eucharistiæ, temporalia: Quod enim majoris ponderis ac momenti est, præcedere debet illud quod longè minoris est.

Verum, ut *Paulus* ait *1 Cor. cap. Animalis homo, non percipit ea quæ sunt spiritus Dei: Spiritus autem judicat omnia.* Hic, ut vides, discrimen facit *Apostolus* inter hominem animale ac spirituale, juxta duplicem partem quæ est in homine, quarum altera pars est anima quæ spiritualis est, & vocatur pars superior: In illa convenimus cum angelis: Altera vocatur pars inferior, & est corporalis: In illa convenimus cum bestiis: Hominis autem est, vel hanc partem sequi, vel aliam, vel spiritualibus rebus vacare ut angeli; qui hoc facit, ab *Apostolo* vocatur homo spiritualis: Sin vero sensitivam partem sequamur cum bestiis, tales vocat *Apostolus* homines animales, *animalis homo non percipit ea quæ spiritus Dei sunt*, quia procedit ut bestia: Si enim jumento hinc cribrum avena plenum, vel manipulum fœni proponas, inde catinum ple-
num

num gemmis & unionibus, relinquet gemmas, & curret ad foenum vel avenam: Cur ita? quia jumentum est, & animal irrationale & non percipit pretium gemmarum: Sic ergo ait Apostolus; si coram homine, rebus animalibus dedito, ex una parte Eucharistiam posueris, ex altera levem aliquam comœdiam, vel tripudium, vel convivium sæculare, vel aliquod temporale lucrum, facile, relinquet pretiosissimam illam gemmam, & cœleste convivium Eucharistiæ, ut commodis temporalibus perfruatur, & sequatur fordidas suas delicias; mavult enim allia & cœpas Ægypti, quia illi plus sapiunt, quam Manna divinum quod nauscat prorsus sicut *Israëlitæ*.

Hoc tam ægre tulit Deus ut Scripturâ dicat: *Iratus est furor Domini valde, sed & Moysi intoleranda res visa est*, Videamus porro quid Deus fecerit.

DISCURSUS III.

Deus coturnices submittit Israëlitis: Plectuntur illi ob murmuratorem.

Cum Moyses audivisset populum murmurantem, ac petentem carnes, confugit ut semper solebat, ad Deum, depositurus querelas, & ait: *Cur afflixisti servum tuum? quare non inveni gratiam coram te? cur imposuisti pondus universi populi hujus super nos? Unde mihi carnes ut dem tanta multitudini? sicut contra me, dicentes: Dabo nobis carnes ut comedamus. Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia gravis est mihi.*

Et dixit Dominus ad Moysen: *Vade, & dic populo: Cras comedetis carnes: Et ait Moyses: Sexcenta millia populi hujus sunt, & tu dicis: Dabo eis esum carniam: Numquid ovium ac boum multitudo cadetur, ut possit sufficere ad cibum? vel omnes pisces maris in unum congregabuntur ut eos satient?*

Cui respondit Dominus: *Numquid manus Domini invalida est? Iam nunc videbis utrum meus sermo opere compleatur.*

Moyses hic paululum deflexit à via virtutis præsertim fiduciæ, quando dixit Deo: *Ubi tantum carnis poterit inveniri ut sexcenta hominum millia comedant, & satientur? Recurrit enim ad naturam,*

Z z z

turam,